

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ О КАНДИДАТУ ЗА ИЗБОР У ИСТРАЖИВАЧКО ЗВАЊЕ

ПОДАЦИ О ИСТРАЖИВАЧКОМ ЗВАЊУ

Име и презиме кандидата:	Игор Стаменовић
Истраживачко звање (означити):	<u>Истраживач-приправник</u> Истраживач-сарадник
Ужа научна област:	Историја (Ойшћа исџорија раної средњеї века, Ойшћа исџорија њозної средњеї века, Исџорија Визанџије, Визанџијска цивилизација)
Основ за избор у истраживачко звање:	Пети позив талентованим младим истраживачима – студентима докторских академских студија за укључивање у научноистраживачки рад у акредитованим НИО (21. 2. 2022.)

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Датум именовања комисије од стране Департмана за историју	7. март 2022. године
---	----------------------

	Чланови комисије	Звање и датум избора у звање	Ужа научна област	Високошколска установа
1	Доц. др Јасмина Шаранац Стаменковић	Доцент 13. 10 2016.	Историја	Филозофски факултет у Нишу
2	Проф. др Ирена Љубомировић	Ванредни професор 25. 12. 2017.	Историја	Филозофски факултет у Нишу
3	Проф. др Ђорђе Ђекић	Ванредни професор 28. 06. 2019.	Историја	Филозофски факултет у Нишу

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Игор, Горан, Стаменовић, мастер историчар

(Име, име родитеља, презиме, академска титула)

1.1. Лични подаци

Датум и место рођења:	8.3.1991. године, Пирот
Место боравка, адреса:	Боре Станковића 22, 18300 Пирот
Запослен/а у:	Гимназија Пирот
Професионални статус/ радно место:	Наставник

1.2. Подаци о образовању

Основне студије, високо образовање:

Универзитет, факултет	Универзитет у Нишу, Филозофски факултет
Студијски програм, група (смер, одсек):	Историја
Година уписа	2010.
Година завршетка	2015.
Стечени стручни назив	Дипломирани историчар
Просечна оцена	8,93

Други степен: магистарске студије, мастер или специјалистичке студије:

Универзитет, факултет	Универзитет у Нишу, Филозофски факултет
Студијски програм, научна област:	Историја
Година уписа	2015.
Година завршетка	2017.
Стечени назив	Мастер историчар
Просечна оцена	9,71
Тема магистарске тезе/ мастер / завршног рада	Урбанизациони шокови у Ђорњем и средњем Понишављу у XIV и XV веку

Трећи степен: докторске академске студије/ докторска дисертација

Универзитет, факултет	Универзитет у Нишу, Филозофски факултет
Студијски програм, научна област	Историја
Година уписа	2021.
Просечна оцена	10,00

ТЕМА пријављене докторске дисертације	
Ментор у изради	Доц. др Јасмина Шаранац Стаменковић

1.3. ПРОФЕСИОНАЛНА КАРИЈЕРА

1.3.2. Кретање у професионалној каријери/ радна места

Период	Послови
2021-2022	Наставник изборног програма „Религије и цивилизације”, Гимназија Пирот
2017-2022	Наставник верске наставе, Економска школа Пирот
2018-2019	Наставник историје, Млекарска школа „Др Обрен Пејић”, Пирот
2016-2017	Демонстратор на предметима <i>Историјска географија 1 и Историјска географија 2, Историја Срба од 1300 до 1371. године и Историја Срба од 1371. до 1459. године</i> , на Департману за историју Филозофског факултета Универзитета у Нишу

1.3.3. Научно и стручно усавршавање (школе, семинари, курсеви)

Период	
7-11. септембар 2017.	Летња школа: Summer school in advanced tools for digital humanities and IT, Боровец, Бугарска, 2017. Организатор: Center of Excellence in the Humanities “Alma Mater”, Софија, Бугарска
2019-2021	Завршио је мастер студије теологије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду са тезом <i>Протестантски фундаментализам и његово расне неједнакости у Сједињеним Америчким Државама од осамдесетих година XX века до данас</i>

1.3.4. Чланство у стручним и научним удружењима

Период	
2017-	Удружење историчара Пирота

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНОГ И СТРУЧНОГ РАДА КАНДИДАТА

2.1. НАУЧНИ РАД

Пуни библиографски подаци о публикацији	М ...	Бодова
М40 (М41, 42, 43 ... М49)		
Лазаревић, Давор, Игор Стаменовић и Владица Тошић. <i>Пиротска Гимназија 1879-2019</i> . Пирот: Гимназија Пирот, 2019. ISBN - 978-86-902087-8-4	42	7
М50 (М51, 52, 53... М56)		
1. Алексић, Владимир и Игор Стаменовић . 2015. „Црква Светог Николе у Станичењу и српско-бугарско разграничење у Понишављу у XIII и XIV веку”. <i>Београдски историјски гласник</i> 6 (Београд: Филозофски факултет, Универзитет у Београду): 99-117. ISSN - 2217-4338	51	3
2. Стаменовић, Игор и Владимир Алексић. 2016. „Простагма цара Стефана Душана за земљу Лабинову”. <i>Сџари српски архив</i> 15 (Београд: Филозофски факултет у Београду): 79-87. ISSN - 1451-3072	51	3
М60 (М61, 62, 63... М66)		
Стаменовић, Игор . 2018. „Подизање цркве Рождества Христовог и Саборне цркве Успења Пресвете Богородице у Пироту”. <i>Пирот – Од џурске касаде до модерног града, преко Берлина и Версаја. Зборник радова</i> (Пирот: Историјски архив у Пироту), 42-49. ISBN - 978-86-80412-06-1	63	1

2.2. СТРУЧНИ РАДОВИ

1. Лазаревић, Давор, **Игор Стаменовић** и Владица Тошић. *Пиротска Гимназија 1879-2019*. Пирот: Гимназија Пирот, 2019.
2. **Стаменовић, Игор**. 2018. „Подизање цркве Рождества Христовог и Саборне цркве Успења Пресвете Богородице у Пироту”. *Пирот – Од џурске касаде до модерног града, преко Берлина и Версаја. Зборник радова*, 42-49.
3. **Стаменовић, Игор**. 2017. „Два ктиторска натписа из горњег Понишавља”. *Најџиси и зајиси* 3: 33-34.
4. **Стаменовић, Игор** и Владимир Алексић. 2016. „Простагма цара Стефана Душана за земљу Лабинову”. *Сџари српски архив* 15: 79-87.
5. **Стаменовић, Игор**. 2016. „Натписи из манастира Суково”. *Најџиси и зајиси* 2: 113-116.

6. **Стаменовић, Игор**. 2016. „Два посветна крста из пиротског насеља Нова Мала”. *Најџиси и зајиси* 2: 135-136.

7. Алексић, Владимир и **Игор Стаменовић**. 2015. „Црква Светог Николе у Станичењу и српско-бугарско разграничење у Понишављу у XIII и XIV веку”. *Београдски историјски гласник* 6: 99-117.

8. **Стаменовић, Игор** и Владан Станковић. 2015. „Надгробни споменици из Понишавља”. *Натписи и Записи* 1: 125-128.

2.3. МИШЉЕЊЕ О НАУЧНИМ И СТРУЧНИМ РАДОВИМА КАНДИДАТА

У коауторском раду „**Простагма цара Стефана Душана за земљу Лабинову**” анализира се простагма цара Стефана Душана издата у пределу Слани Доли поред Штипа. Том простагмом земљу Лабинову (у близини Охрида), цар Душан дарује властелину Шарану. Владар је погрешно претпоставио да је власник имања преминуо без наследника. Стога је претходну одлуку поништио. Спорни посед је, ипак, додељен извесном Лабановом сроднику. О формално-правним епизодама сведоче два кратка записа у Октоиху из XIII века. Он се чува у Музеју града Охрида. Највероватније се ради о приватном препису аутентичног садржаја са званичних докумената. Аутори у раду доносе историјски контекст у коме је простагма настала, описују је, указују на грешке ранијих издања и предлажу исправке.

У студији „**Подизање цркве Рождества Христовог и Саборне цркве Успења Пресвете Богородице у Пироту**”, Игор Стаменовић прати верске прилике у Пироту приликом изградње цркве Рождества Христовог 1834. године и Саборне цркве 1870. године. Аутор приказује процес њиховог подизања, опремања и стављања у богослужбену функцију. Игор Стаменковић приказује односе османских власти и православног становништва у граду, улогу цивила, а нарочито богатијих слојева, у верском животу тадашњег Пирота, као и стање у Нишавској (Пиротској) митрополији у последњим деценијама њеног постојања.

На основу ктиторског натписа из цркве Св. Николе у Станичењу, досадашњих сазнања о значају Војне цесте за средњовековну Србију и контекста догађаја након битке код Велбужда 1330. године, у коауторском раду „**Црква Светог Николе у Станичењу и српско-бугарско разграничење у Понишављу у XIII и XIV веку**” први пут је установљена детаљна гранична линија између Србије и Бугарске у горњем Понишављу XIV века. Утврђено је да је гранична линија на потезу између Извора и Пирота пратила трасу Војне цесте и линију масива планине Белаве код Станичења, остављајући Извор и Пирот у Србији, а подручје око Станичења и реке Нишаве у Бугарској.

Монографија „**Пиротска Гимназија 1879-2019.**” прати историју пиротске Гимназије од настанка 1879. до 2019. године. У делу који је приредио Игор Стаменовић анализиран је период од 1945. године до деведесетих година прошлог века. Пружен је преглед обнове Гимназије након ратних разарања, начина на који је организована настава и сагледане су последице које су школске реформе у

социјалистичкој Југославији оставиле на гимназијско образовање. Такође, дате су биографије свих директора Гимназије у овом периоду.

У раду **„Два ктиторска натписа из горњег Понишавља“** Игор Стаменовић представља два натписа из горњег Понишавља – ктиторски натпис из манастира Св. Николе у селу Планиница, у општини Димитровград и натпис из цркве Св. Илије у селу Сопоту крај Пирота. Посебну вредност представља до сада необјављивани натпис из манастира Планинице, могућег метоха манастира у Поганову.

Игор Стаменовић у раду **„Натписи из манастира Суково“** приказује натписе из XIX века са фасаде цркве и са надгробних споменика из манастира Суково крај Пирота. Анализирајући натписе са фасаде и са надгробног крста монаха Венијамина, једног од оснивача манастира, аутор је утврдио да они сведоче о годинама изградње манастира и манастирској најранијој прошлости.

У мастер раду **Урбанизациони шокови у јорњем и средњем Понишављу у XIV и XV веку**, одбрањеном 2017. године на Филозофском факултету у Нишу испитује се процес урбанизације горњег и средњег Понишава. Процес урбанизације интензивно се одвијао након XI века, чиме су постављени основи за развитак градова у XIV и XV веку. Догађаји из политичке историје, заједно са географским, привредним и демографским факторима, обликовали су карактер градских насеља током читавог средњег века. Анализирајући поменуте факторе у раду је сагледана функција градских насеља (Извор, Тајаница, Темац и Пирот). Бројна топонимија сведочи о великом броју градишта, од којих је неко могло да представља административне центре жупа, односно каснијих нахија, Знепоља и Висока. Центар пиротске жупе био је град Пирот. Урбанизација је текла у оквирима ромејске, бугарске и српске државе све до коначног пада под османску власт у XV веку. Смена власти обликовала је и градски живот, мада су градови у континуитету наставили да припадају византијском типу. Анализирани су и тргови на простору Понишаваља, настајалим на важнијим економским чвориштима. Рударска активност на Старој и Сувој планини постојала је и у средњем веку, а поред рудника честа је појава градишта. Са османским притисцима у другој половини XIV века војна функција понишавских утврђења избија у први план. Након коначног пада под турску власт 1425–1427. године, почео је и постепени преображај градова у оријентални тип насеља.

Предмет мастер рада **Пројесћанџски фундаменџализам и џиџање расне неједнакости у Сједињеним Америчким Државама од седамдесетих година XX века до данас**, одбрањеног 2021. године на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, представља однос протестантских фундаменталиста према питању расне неједнакости у Сједињеним Америчким Државама у периоду од седамдесетих година XX века до данас. Овај однос анализира се на нивоу званичних ставова фундаменталистичких деноминација и на нивоу ставова локалних цркава и њихових верника. На појаву и опстајање расизма у белачким фундаменталистичким заједницама у датом периоду утицали су друштвени, историјски, политички и верски фактори. Теолошка аргументација која се користила за оправдавање или за отклон од расизма у протестантском фундаментализму увек се развијала у контексту ширих друштвених кретања, што показује трансформација ставова већих деноминација по питању расизма,

нарочито оних које баштине робовласничку и расистичку традицију. Политички активизам чини важан сегмент протестантског фундаментализма од седамдесетих година XX века до данас. Расизам се у континуитету показује као фактор који обједињује и мотивише фундаменталисте у њиховом политичком иступању. Прикривени расизам заменило је његово отвореније исказивање за време председништва Доналда Трампа (2016–2021), као и у случају ставова према антирасистичком *Black Lives Matter* покрету.

Прегледом кандидатових објављених радова извесно је да је његово истраживачко усмерење највећим делом везано за област средњовековне историје Балкана, где су се сударале културе Истока и Запада (изузев монографије „**Пиротска Гимназија 1879–2019.**“), те да су његови радови релевантни за звање у које се предлаже. У радовима је уочљиво кандидатово добро познавање истраживачке методологије и врсан приступ раду са историјским изворима. Импазонтна научна литература стране провенијенције у библиографији на крају сваког рада, као и документација о високом степену знања енглеског, француског и руског језика, сведоче да је реч о крајње озбиљном и вредном кандидату. Одлично знање латинског и старословенског језика и солидно познавање старогрчког језика омогућава кандидату да користи оригиналне изворе што је главни предуслов у истраживачком раду на средњовековном периоду.

3. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Игор Стаменовић тематски је фокусиран на области средњовековне урбане и црквене историје, са посебним интересовањем за простор Балкана и Средоземља. Увидом у досадашње објављене радове, као и одбрањене мастер радове из историје и теологије, извесно је да кандидат користи интердисциплинарни приступ при анализи изворне грађе. Тежишта истраживања Игора Стаменовића највише су везана за религијски живот у средњовековним градовима, праћење динамике односа између црквених, политичких, културних и економских прилика, као и испитивање међусобних утицаја различитих култура на простору Балкана.

Кандидат Игор Стаменовић стекао је одређено искуство у педагошком раду и профилисао се у добро припремљеног и обученог наставника. Као демонстратор на Департману за историју Филозофског факултета Универзитета у Нишу показао је одлично умеће у извођењу вежби у школској 2016/2017. години на предметима *Историјска географија 1* и *Историјска географија 2*, *Историја Срба од 1300. до 1371. године* и *Историја Срба од 1371. до 1459. године*. Кандидат је обогатио своје педагошко искуство радом у средњошколском образовном систему.

Струци је посвећен и као активан члан Удружење историчара Пирота.

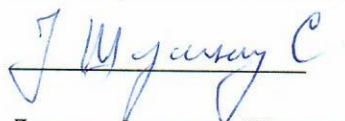
Игор Стаменовић положио је предмете Латински језик и Старословенски језик са највишим оценама. Поред тога, кандидат се усавршава учењем старогрчког језика. Познавање сва три језика (латински, старогрчки и старословенски) основни је предуслов за свеобухватно и успешно бављење периодом средњег века на Балкану и Медитерану. Игор Стаменовић је на докторским студијама наставио изучавање ових језика што ће свакако бити драгоцено у његовом даљем истраживачком раду

са оригиналним историјским изворима. Кандидат је студент прве године докторских академских студија и до сада је остварио просек студирања 10,00.

Кандидат је до сада остварио сразмерно значајан допринос историјској науци оригиналним научним радовима, те давањем новог погледа и тумачења спорних или недовољно истражених питања из средњовековне урбане и црквене историје Балкана. Имајући то у виду, као и све напред наведено, закључује се да је кандидат стекао услове за избор у предложено звање у складу са Законом о науци и истраживањима. На основу тога, Комисија је слободна да препоручи да се маст. Игор Стаменовић **ИЗАБЕРЕ у звање истраживач-приправник.**

У Нишу,
14. марта 2022. године

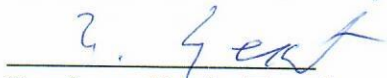
Комисија за писање извештаја:

Доц. др Јасмина Шаранац
Стаменковић, председник

проф. др Ирена Љубомировић

Проф. др Ђорђе Ђекић